

Internationaler Gastsprecher

Internasjonal foredragsholder som gjest

- **Nivå/trinn:** Nivå I, ungdomsskole eller videregående skole.
- **Tema:** Elevene øver seg på å forstå hovedinnholdet i en muntlig samtale omkring et gitt tema og på å stille relevante spørsmål.
- **Tid:** Minimum tre–fire timer for elevene: én–to forberedelsestimer, én time med besøk og én time med etterarbeid.

Beskrivelse av opplegget

Autentisk språk inn i klasserommet

Mange forbinder internasjonalisering med studieturer ut i den store verden. Men det kan like godt foregå i klasserommet, for eksempel sammen med en morsmålsbruker som er invitert til timen.

Slike besøk motiverer og engasjerer elevene, og de får mulighet til å bruke målspråket i en autentisk situasjon. Gjesten kan gjerne være en person som bor og jobber i nærheten, men hun/han skal helst være noen klassen ikke kjenner fra før. Det aller viktigste er at vedkommende snakker målspråket flytende.

Gjesten som foredragsholder

Gjestens rolle i klasserommet er å gi et kort foredrag om et valgfritt tema. Elevene får på denne måten god trening i å motta enkle beskjeder på autentisk, muntlig språk. Læreren og gjesten oppfordrer også elevene til å stille spørsmål underveis. I skoletimene før gjesten kommer, kan klassen forberede seg ved å lese og skrive om et tema som skal tas opp under besøket.

Uansett hvilken konkret form dette opplegget får, inviterer besøket til at kulturelle eller samfunnsmessige forskjeller og likheter mellom Norge og gjestens hjemland diskuteres.

Kompetansemål og læringsmål, Fremmedspråk nivå I

Kompetansemål	Læringsmål
<i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:</i>	<i>Eksempler på hva eleven skal kunne:</i>
Språklæring	
<ul style="list-style-type: none"> • beskrive og vurdere eget arbeid med å lære det nye språket	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere over lytteferdigheter og vurdere evnen til å lære nye ord på målspråket gjennom å bli eksponert for naturlig tale
Kommunikasjon	
<ul style="list-style-type: none"> • finne relevante opplysninger og forstå hovedinnholdet i skriftlige og muntlige tilpassede og autentiske tekster i ulike sjangere • bruke lytte-, tale-, lese- og skrivestrategier tilpasset formålet • forstå og bruke et ordforråd som dekker dagligdagse situasjoner	<ul style="list-style-type: none"> • bruke strategier for å oppfatte essensen i et foredrag på målspråket • stille foredragsholderen relevante og hensiktsmessige spørsmål på målspråket
Språk, kultur og samfunn	
<ul style="list-style-type: none"> • sammenlikne noen sider ved tradisjoner, skikker og levemåter i språkområdet og i Norge • samtale om språk og sider ved geografiske forhold i språkområdet<ul style="list-style-type: none"> • gi uttrykk for opplevelser knyttet til språkområdets kultur	<ul style="list-style-type: none"> • høre et foredrag fra en person fra språkområdet der kulturelle og samfunnsmessige temaer i området tas opp, for eksempel situasjonen til unge folk og minoriteter i området • tilegne seg ny kunnskap om det geografiske området gjesten kommer fra • sammenfatte foredraget og dele innholdet med andre elever

Grunnleggende ferdigheter

Et slikt opplegg er først og fremst trening i *muntlige ferdigheter*. Muntlige ferdigheter innebærer både det å kunne lytte og det å kunne tale. Når elevene hører på et lengre foredrag, får de intensiv øvelse i å lytte til en muntlig fremstilling på målspråket, og de må lytte godt for å forstå hovedinnholdet. Læreren gir dem tips til lyttestrategier på forhånd. Elevene skal også stille spørsmål underveis eller svare på spørsmål fra foreleseren. Dette øver de på sammen med læreren i forkant av besøket.

De andre grunnleggende ferdighetene kan også inkluderes, for eksempel *å kunne lese*: I skoletimene som leder opp til besøket, forbereder klassen seg ved å både lese og skrive om et tema de skal ta opp når gjesten kommer. Denne delen av forberedelsene kan gjennomføres som et gruppearbeid eller som et individuelt arbeid. Elevene får beskjed om å forberede seg ved å lese originaltekster om temaet på målspråket, og underveis får de tips til leseforståelse på målspråket og mer generelle tips til det å hente relevant informasjon ut fra en lengre tekst.

Også det *å kunne bruke digitale verktøy* kan involveres i opplegget. Internett og tekstbehandling kan tas i bruk når elevene forbereder seg før møtet med gjesten. Elevene får praktisk øvelse i å bruke tekstbehandlere og søkeverktøy på Internett. I tillegg kan læreren gi dem råd om kildekritikk på Internett.

Læringsressurser

- En gjest med bakgrunn fra språkområdet.
- Skjemaer for egenvurdering, slik at elevene får mulighet til å vurdere eget utbytte av gjestens besøk. Læreren kan gi dem skjemaer som de jobber med både før og etter besøket. VØSL-skjemaet er en god ressurs:
<http://www.udir.no/Lareplaner/Veiledninger-til-LK06/Veileder-fremmedsprak-cont/Undervisningsveiledning-til-lareplan-i-Fremmedsprak/Hoyremeny/Laringsstrategier/VOSL-skjema--et-verktoy-til-egenvurdering/>
- Språkpermen. En flott ressurs som kan brukes både under forberedelsene (for å la elevene finne ut hvor mye de kan) og

under etterarbeidet (for å la elevene finne ut hvor mye de har lært). Spesielt anbefales delene "Mitt språkpass" (fra ark 4) og "Andre land og folk" (fra ark 13):

[\(http://www.fremmedspraksenteret.no/nor/fremmedspraksentere/t/laringsressurser/den-europeiske-sprakpermen/sprakpermen-13-18-ar/](http://www.fremmedspraksenteret.no/nor/fremmedspraksentere/t/laringsressurser/den-europeiske-sprakpermen/sprakpermen-13-18-ar/)

Midler som behøves

Et slikt undervisningsopplegg krever vanligvis minimalt med midler fra skolen. Man kan eventuelt bruke noen kroner på å kjøpe inn en liten gave til gjesten som takk for innsatsen – blomster eller liknende. Egnede gjester skal ideelt sett kunne oppdrives i lokalmiljøet. Dersom man henter inn en gjest som kommer langveisfra, vil man kanskje måtte beregne reisegodtgjørelse.

Et eksempel på en organisasjon som man kan ta kontakt med, er Youth for Understanding Norway. YFU tilbyr ungdoms- og videregående skoler i Norge besøk fra en av sine frivillige. Blant foredragsholderne er unge mennesker fra flere ulike land som nylig ble ferdig med videregående skole, og som nå jobber midlertidig i Norge som praktikanter i organisasjonen. Youth for Understanding dekker alle reiseutgifter for foredragsholderne, og tilbudet er åpent for alle ungdomsskoler og videregående skoler i Norge. De har vært populære innslag i blant annet tysk- og spanskundervisning på en rekke skoler. <http://www.yfu.no/>

Oppleggets forløp

a) Forberedelser

1. Læreren oppsøker en egnet gjest, for eksempel i skolens lokalmiljø, blant venner og bekjente eller liknende. Eventuelt kan man også undersøke om lokale bedrifter, organisasjoner, høyskoler, universiteter o.l. har ansatte eller studenter som er fra språkområdet og har lyst til å holde foredrag. En rekke organisasjoner tilbyr foredragsholdere som kommer på skolebesøk. Se under "Midler som behøves".
2. Læreren diskuterer med gjesten hva slags opplegg som kunne vært passende for besøket, og de blir enige om en helt konkret plan. Et eksempel kan være et foredrag om Berlinmuren og den

kalde krigen. Her kan det være en idé å involvere historielæreren.

3. Læreren annonserer besøket og forklarer hvor gjesten kommer fra, og hva hun/han jobber med. I timen kan det også snakkes om hva man vet om landet eller området gjesten kommer fra. Til denne delen av forberedelsene anbefaler vi VØSL-skjemaet og/eller Språkpermens del "Andre land og folk", nærmere bestemt arkene 14, 17, 20 og 24. Læreren informerer elevene om hva temaet for gjestens foredrag blir.
4. Elevene forbereder seg til besøket ved å lese og skrive om temaet gjesten skal holde foredrag om, og ved å forberede spørsmål til gjesten. Disse aktivitetene kan elevene gjerne jobbe med i par eller grupper. Hvis foredraget skal handle om den kalde krigen i Tyskland (eksempel), kan dette gjennomføres slik: Læreren deler elevene inn i grupper på tre–fire elever. Gruppen setter seg inn i hva som skjedde under den kalde krigen i Tyskland, og skriver en tidslinje for perioden. Når elevene skal utforske temaet, bruker de tekster på målspråket (fra Internett eller bøker). Læreren gir tips til leseforståelse på målspråket og generelle tips til å hente relevant informasjon ut av en lengre tekst. Han/hun tar også opp kildekritikk.
5. Læreren forbereder elevene til rollen som verter, og vektlegger høflig språk så vel som normer for hvordan gjester skal behandles. I andre land kan disse tingene være ganske annerledes enn i Norge, og det skal elevene hensyn til. Læreren ber elevene om å ta når de tar imot gjesten vennlig imot, være høflige underveis og takke når seansen er over.
6. Læreren forbereder elevene på det å høre på et lengre foredrag som utelukkende foregår på målspråket, og gir dem tips om lyttestrategier de kan bruke for å forstå hovedinnholdet. Elevene skal også stille spørsmål underveis eller svare på spørsmål fra foredragsholderen. De øver seg på dette ved at læreren stiller dem relevante spørsmål i timen og lar dem stille spørsmål tilbake.
7. Læreren ber elevene skrive ned forventninger til besøket. Hvordan tror de at det blir å lytte til et foredrag på målspråket? Hva vet de allerede om temaet, og hva håper de å lære?

b) Gjennomføring

8. Gjesten tas imot: Læreren presenterer henne/ham for klassen, og elevene hilser gjesten høflig velkommen.

9. Læreren trår til side og lar gjesten bli midtpunktet i klasserommet, og gjesten gjennomfører et ferdig planlagt opplegg. Læreren holder seg i bakgrunnen resten av timen, med mindre noe annet er nødvendig.

10. Elevene stiller spørsmål underveis hvis det er noe de lurer på eller trenger oversatt. Noen gjester vil også stille elevene spørsmål som en naturlig del av foredraget.

11. Elevene takker gjesten for besøket.

c) Etterarbeid

12. Elevene bearbeider besøket ved å fortsette eventuelle lese- og skriveprosjekter rundt temaet. Skal de jobbe videre med tidslinjen eller prosjektet de holdt på med under forberedelsene? Delte gjesten ut ark eller brosjyrer som klassen kan se nærmere på i ro og mak i timen?

13. Læreren bruker tid i timen på å la elevene reflektere over sitt eget arbeid og sine egne erfaringer i forbindelse med gjestens besøk. Hver elev kan levere inn en tekst til læreren der de sammenlikner forventningene de hadde skrevet ned i forkant, med hvordan de opplevde besøket. Hvordan var det å lytte til et foredrag på målspråket?

14. Elevene drøfter hva de lærte om gjestens hjemland og om temaet for foredraget – enten gruppevis eller som en fellesaktivitet der læreren og hele klassen utveksler sine meninger.

Eksempel: Tysk og spansk med Youth for Understanding

Organisasjonen Youth for Understanding Norway tilbyr gratis besøk til alle ungdoms- og videregående skoler i Norge, og kan kontaktes om aktuelle foredragsholdere i det språket det gjelder <http://yfu.no/kontakt-oss/> . De er alle unge mennesker som nylig ble ferdig med videregående skole, og som nå jobber midlertidig i Norge som praktikanter i organisasjonen. Youth for Understanding dekker alle reiseutgifter for foredragsholderne.

Skoleåret 2011/2012 gjennomførte praktikantene en lang rekke skolebesøk, de fleste av dem for tiende trinn og på videregående skole, men også noen få på lavere trinn. Hos sistnevnte ble det språklige nivået tilpasset til lavere ferdighetsnivå, og innholdet ble tilpasset til yngre aldersgrupper. Det forteller de to tyske praktikantene Fabian Nötzel og Lukas Eichman. De forteller også at dersom skolebesøket var kort tid etter sommerferien, ba lærerne dem ofte om å gjennomføre foredraget på engelsk. I disse tilfellene gikk besøket inn under fremmedspråkfagets hovedområde *Språk, kultur og samfunn*. Utover høsten ble de alltid bedt om å snakke på tysk.

Nötzel og Eichmann hadde god dialog med tysklærerne i forkant av besøket for å tilpasse opplegget til elevgruppens nivå og behov. Hvis elevene ikke så ut til å forstå hva de sa, passet de på å tilpasse språket (vokabularet's vanskelighetsgrad, setningenes lengde og kompleksitet og ikke minst talehastigheten). De involverte også elevene underveis ved å stille enkle spørsmål og be om respons på lyder, bilder, filmer eller liknende.

Foredragsholderne fra Youth for Understanding har sine spesialområder som de mestrer spesielt godt. Temaet og innholdet i foredragene til Nötzel og Eichmann ble tilpasset ønsket fra tysklærerne, men også fra historie- eller samfunnsfaglærere, dersom de var involvert i opplegget. Innledningsvis i foredraget snakket Nötzel og Eichmann alltid litt om sin hjemby og hjemstat i Tyskland, mens innholdet i resten av foredraget varierte fra skole til skole. Ønskene for tema for foredraget varierte mye avhengig av lærernes interesser (fra fotballinteresserte lærere som ba om temaet sport i Tyskland, til samfunnsinteresserte lærere som ba om tysk politikk og historie) og avhengig av årstiden (i desember var "Jul i Tyskland" et populært foredrag).

Til slutt snakket praktikantene alltid litt om sitt inntrykk av Norge, og presenterte anekdoter om underlige opplevelser de har hatt her. I denne delen ble det brukt mye humor for å skape en uformell arena for sammenlikning av Norge og Tyskland. Elevene hadde det gøy sammen med de unge foredragsholderne, og besøket ble et engasjerende og lærerikt friskt pust i språkundervisningen. Volda vidaregåande skule beskriver fornøyd gjesten fra Youth for Understanding som en foredragsholder som var full av energi, og at hun med mange bilder, video og musikk hadde noe for enhver smak og klarte å gjøre seg godt forstått.